

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quæstio tertia. Vtrum dæmones possint futura prædicere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

dæmones possint hoc modo bonū facere, quod sit bonū ex genere & ex circumstantiis. Et dicitur cōmuniter quod non, imō quicquid volunt, aut faciunt, est malum totum, vel ex genere actus cadentis super indebitam materiam, vel si sit bonum ex genere (vt constiteri Christum vel credere) deprauatur tamen per aliquam circumstantiam malam.

Tho. in. 2. semel. 6. Huius autem assignantur varie rationes, quidā dicunt q̄ sicut impossibile est a voluntate immutabiliter adherente bono fini procedere opus prauū : ita e contrario impossibile est a voluntate immutabiliter adherente prauo fini procedere opus bonū. Cūm finis sit mensura & regula eorū quæ sunt propter finē. Voluntas autē dæmonis immutabiliter adhæret prauo fini, ideo &c. Minorē probant, quia peccatū voluntatis circa finē contingit dupliciter, quandoq; ex passione abducente rationē ab actuali consideratione recti finis, sicut in incontinentibus, & talis peccator est pœnitens passione cessante. Aliquādo autem ex malitia, quæ secundū Philo. 7. Ethic. est corruptiua finis, reo q̄ qualis vnusquisq; est secundū habitū, talis ei finis videtur, & qui sic peccat, peccat ex habitu & electione, nec est pœnitens, vt in peccatis propter quod talis nō est curabilis, nisi habitu remōto. Peccatū autem angeli nō fuit ex passione, sed ex electione & habitu, & ideo stante tali habitu non potest nō adherere malo fini, habitus autem ab eo remoueri non est possibile, cūm non sit in statu vig post casum, sicut nec homines post mortē, quia quod hominibus est mors, hoc est angelis casus, ideo &c.

Confer hec cum ic que dicuntur sup. d. 5. q. 1. nu. 11. d. 5. q. 1.

7. Itud non videtur sufficienter dictū. Primō quia finis cui immutabiliter adhæret voluntas mali angeli est ille cui adhefit primō peccādo. Sed ille finis nō est malus, quia non peccauit appetendo aliquod malū de se: Sed appetendo bonū ex genere absq; debitis circumstantiis, vt dictū fuit prius, ergo voluntas angeli non adhæret malo fini, sed bono. Ex voluntate autē boni finis ex genere nō est necesse procedere opus malū, quare &c. Itē dato q̄ voluntas angeli adhæret malo fini de se, non est necesse q̄ a tali voluntate procedat opus malū, quia a voluntate adherente recto fini potest procedere opus prauū, cūm nō sit actualis deductio in vniuersali & particulari eorum quæ sunt propter finē in vniuersali & particulari eligenda, sicut dictū fuit in præc. qu. Et simile est de voluntate adherente prauo fini, quia ex ipsa potest bonū opus procedere, si non deducatur ex illo fine, sicut præstituens sibi adulterium tanquam finem potest dare eleemosynam, non propter finem illum & bene facit: nō autem est necesse quod voluntas dæmonis malo fini adhærens omnia quæ agit ex illo fine deducat, non enim angelus malus in malo fine cui adhæret, videt omnia quæ ad ipsum pertinent, sicut angelus bonus in suo fine.

8. Item sicut angelus nō peccauit ex passione, sic nec ex habitu quia antequā peccaret, malū habitum nō habebat nec ex electione, sed magis ex nescientia, vel inconsideratione, vt dictum fuit supra, dist. 5. qu. 1. Sicut ergo peccans ex passione, cessante passione pœnitet, sic vt videtur demon cessante (vt dixi) dicta consideratione qua peccauit, pœnitere poterit, & cui adhærebat, poterit non adherere.

9. Ad hoc quod dicitur quod angelus post casum suū in termino, certum est quod non fuit in termino suæ durationis, cūm sit in corruptibilis, nec in termino electiois. Aliqua enim volunt & eligunt angeli mali & boni quæ prius nec volebant, & nec eligebant: & e contrario prius aliqua volebant quæ modo nolunt. Reitat ergo quod solū sint in termino merendi & demerendi, vt iam per actum quantumcūq; bonū ex genere & circumstantiis non mereantur, nec de congruo gratiā, nec de condigno gloriam, nec per actum quantumcūq; malum merentur ampliorem pœnam essentialē, licet fortē aliquam accidentalem pœnam ampliorem mereantur ex multitudine damnatorum, sicut beati angeli ampliorem gloriam accidentalem habent ex salute iustorum.

Th. in sum.

10. Ex hoc autem q̄ dæmones sic sunt in termino, nō sequitur quin possint aliquod bonū facere, quāuis nō esset meritorium: Ideo alia assignatur ratio, quæ sumitur ex conditione nature angelicæ. Vis enim appetitiua proportio naturæ apprehensionis, differt autē apprehensio angeli ab apprehensione hominis, quia angelus apprehendit immo-

bilitet & sine discursu, homo verō mobiliter & cū discursu, & propter hoc voluntas hominis adhæret mobiliter quasi potens procedere & contrario adhæret, voluntas autem angeli fixe adhæret & immobiliter, vnde ante adhesionem potest libere adhære huic & opposito, in his duntaxat quæ nō naturaliter vult, sed postquam adhæsit immobiliter adhæret. Et ideo cōsuevit dici quod lib. arb. hominis flexibile est ante electionem & post, lib. arb. angeli flexibile est ante, sed nō post, propter quod angeli mali post electionem suam malam in peccato obstinati sunt, ita quod bene agere non possunt.

11. Sed nec illud videtur sufficere. Primō quia effectus communis requirit causam cōmunem: obstinatio autē in malo est quid cōmune angelis malis, & hominibus damnatis, ergo causa obstinationis debet in eis assignari secū dum aliquod cōmune, & non secundū illud in quo differunt lib. arb. angeli, & lib. arb. hominis, quod est immobiliter adhære, & mobiliter. Secundō quia nō videtur verum quod angelus immobiliter adhæret his quibus semel adhæsit, quia secundū illos qui ponunt istam positionem, omnes angeli a principio adheferunt bono, quia omnes meruerunt, sicut ipsi dicunt; sed mali post meritū præstituerunt impedimentū peccando, & ita diuerterunt se a bono, cui primō adheferant. Et sic hec duo dicta sibi contradicunt. Itē si natura angeli est talis q̄ semel adhærens alicui non potest ab illo delecti. Et ex hoc sic fuit oblatio dæmonū, q̄ non possunt velle aliquod bonū, ex quo primō peccauerunt, per eandē rationem boni angeli essent confirmati in bono, ita q̄ peccare non possunt, ex hoc solo quod meruerunt. Sed hoc est falsum. Per meritum non sunt confirmati, sed per præmium: ergo & illud ex quo sequitur, scilicet quod naturalis modus adhesionis angeli sit causa obstinationis. Item dato quod dæmones immobiliter adhærent eis quibus semel adheferunt. Ex hoc tamen non sequitur quod non possint aliquod bonum velle vel facere, sed solum quod nō possunt velle bonum oppositum malo quod elegerunt, de alio autem bono illi malo non opposito, non sequitur.

Tho. 1. p. 2. q. 1. ar. 6.

12. Dicendū ergo quod quāuis angeli mali nō possint mereri de condigno vel congruo remissionem culpe pro eo q̄ secundū ordinationē diuinam tempus merendi tam angelis quā hominibus præfixum est: hominibus quidē mors, angelis quidem casus; hominibus quidē prolixius, quia magis distat a Deo, & in cognitionem diuinorum etiā imperfectam multo tempore deueniunt. Angelis autem breuius tēquam habentibus deformē intellectū. Quāuis etiā angeli mali nō possint nolle quod semel vouerunt, quod tamen non est asserendum, nihilominus quod non possint aliquod bonum velle quod sit bonum ex genere & circumstantiis, nec ratio aliqua perfecta conuincit, nec autoritas. Atribuere autem hoc Deo omnino inconueniens est, qui nec potest esse causa vt aliquis malū velit, aut in malo volito perseueret.

13. Ad primū argumentum patet responsio ex iam dictis. Nōd angeli boni non possunt peccare, pro tanto est, quia in essentia diuina, quam videndo beatificantur, vident quicquid ad eos pertinet, vel aliqua visione beatifica. Non sic autem est de angelis malis.

14. Ad secundum dicendum quod a voluntate mala in quantum huiusmodi non potest egredi actus bonus, non est tamen necesse quod quicquid egreditur a voluntate dæmonis, egrediatur ab ea in quantum mala.

15. Ad tertium dicendum quod bene facere non est se præparare ad gratiam, nisi in eo qui est in statu viæ, qualis non est angelus malus.

QVÆSTIO TERTIA.

Vtrum dæmones possint futura prædicere.

Tho. 1. p. 2. q. 57. ar. 3.

Secundō principaliter queritur, vtrum dæmones possint futura prædicere. Et videtur quod non, quia prænunciatio futurorum videtur esse signum diuinitatis, secundum illud Esaiæ. 41. ventura annumerate, & dicemus quod dii estis vos, sed dæmones non sunt dii, ergo &c.

2. CONTRA. Intellectus qui intelligit quod nullo modo dependet ex tempore, potest æqualiter futura, vel præterita reuelare, quia æqualiter se habet ad omne tempus. Sed

